

Universitatea Tehnică a Moldovei

**AMENAJAREA ȘI VALORIFICAREA
SPAȚIULUI VERDE
AFERENT VĂII VISTERNICENILOR
or. CHIȘINĂU**

Studentă:

**NICHIFOROVA Svetlana
grupa academică
APASV-221**

Coordonator:

**VIȚA Ana
asist. univ., drd.**

Chișinău - 2026

ADNOTARE

Nichiforova Svetlana. Tema: Amenajarea și valorificarea spațiului verde aferent Văii Visternicenilor, or. Chișinău

Structura lucrării: introducerea, 3 capitole, concluzii și recomandări, text de bază 94 pagini, bibliografie formată din 54 de titluri bibliografice. Volumul total 104 pagini.

Scopul proiectului: obiectivul proiectului constă în studierea, analiza și propunerea de soluții eficiente pentru reamenajarea peisagistică a parcului urban Valea Visternicenilor, prin aplicarea tehnologiilor de restaurare a peisajului forestier. Proiectul vizează conservarea ecosistemului spațiului verde, precum și integrarea acestuia în peisajul urban existent, respectând standardele de dezvoltare durabilă și principiile directe privind conservarea patrimoniului natural.

Obiectivele generale:

1. Analiza contextului istoric și peisagistic al parcului Valea Visternicenilor, utilizând surse de arhivă și planuri vechi;
2. Evaluarea stării actuale prin observații pe teren, analiza factorilor naturali și inventarierea vegetației;
3. Determinarea valorii sociale și culturale a elementelor vegetale, structurale și spațiale;
4. Elaborarea unui concept de reconstrucție bazat pe conservare, restaurare și funcționalitate modernă;
5. Propunerea de măsuri pentru reconstrucția funcțională și peisagistică.

Metodele aplicate la elaborarea lucrării:

1. *Metode teoretice:* analiza surselor documentare și a literaturii de specialitate, cercetări istorice pe baza planurilor de arhivă ale orașului Chișinău;
2. *Metode practice:* observare directă, documentare fotografică, studii tematice și inventariere dendrologică pentru evaluarea vegetației și a structurii solului. Evaluarea direcției, vitezei și lățimii curentului fluvial.
3. *Metode de prelucrare a datelor:* analiză spațială și statistică utilizând instrumente digitale pentru evaluarea funcționalității și a distribuției vegetale.

Rezultatele concrete obținute: În cadrul studiului, s-a analizat contextul istoric și peisagistic al teritoriului și s-a evaluat starea sa actuală, identificându-se principalele probleme și potențialul de dezvoltare. A fost elaborată o concepție de amenajare, care include organizarea legăturilor pietonale și ciclabile, construirea unui tunel pietonal subteran și crearea de zone funcționale. Au fost propuse măsuri pentru conservarea ecosistemului, creșterea biodiversității și îmbunătățirea calității apei. Rezultatele obținute confirmă posibilitatea unei transformări complexe a teritoriului, ținând cont de principiile dezvoltării durabile și accesibilității, ceea ce creează baza pentru formarea în continuare a unui mediu urban integral și funcțional.

ANNOTATION

Nichiforova Svetlana. *Topic of the graduation project: Arrangement and Use of the Green Areas Adjacent to Visternicenilor Valley in Chisinau City*

Structure of the work: introduction, 3 sections, conclusions and recommendations, 94 pages of the main text, bibliography of 54 titles. Total 104 pag.

Project objective: the objective of the project is to study, analyze, and propose effective solutions for the landscape redesign of the Valea Visternicenilor urban park, through the application of forest landscape restoration technologies. The project aims to conserve the green space ecosystem and integrate it into the existing urban landscape, in accordance with sustainable development standards and guiding principles for the conservation of natural heritage.

Main tasks:

1. Analysis of the historical and landscape context of Visternicenilor Valley park, using archival sources and old plans;
2. Assessment of the current condition through field observations, analysis of natural factors, and vegetation inventory;
3. Determination of the social and cultural value of the vegetation, structural, and spatial elements;
4. Development of a reconstruction concept based on conservation, restoration, and modern functionality;
5. Proposal of measures for functional and landscape reconstruction.

Methods used in the work:

1. *Theoretical method:* analysis of documentary sources and specialized literature, historical research based on the archival records of the city of Chişinău;
2. *Experimental methods:* direct observation, photographic documentation, thematic studies, and dendrological surveys to assess vegetation and soil structure. Assessment of the direction, velocity, and width of the river current.
3. *Data processing methods:* spatial and statistical analysis using digital tools to assess plant functionality and distribution.

Results obtained: The study analyzed the historical and landscape context of the area and assessed its current state, identifying the main issues and development potential. A development plan was drawn up, which includes the organization of pedestrian and bicycle routes, the construction of an underground pedestrian tunnel, and the creation of functional zones. Measures were proposed for ecosystem conservation, increasing biodiversity, and improving water quality. The results confirm the possibility of a comprehensive transformation of the territory, taking into account the principles of sustainable development, which lays the foundation for the further formation of a comprehensive and functional urban environment.

Cuvintele-cheie: Infrastructură verde-albastră; Coridor ecologic, Reabilitare peisagistică, Biodiversitate urbană, Spațiu public recreativ.

Keywords: Green-blue infrastructure, Ecological corridor, Landscape rehabilitation, Urban biodiversity, Recreational public space.

CUPRINS

INTRODUCERE	14
• Actualitatea temei și relevanța acesteia pentru domeniul arhitecturii	15
• Scopul și obiectivele ale proiectului de absolvire	15
• Argumentarea alegerii sitului	16
• Determinarea problemelor (analiza juridică)	17
• Analiza SWOT	19
• Studiu istoric	20
1. COMPARTIMENT PLANIFICARE ȘI ARHITECTURĂ PEISAGERĂ.....	23
1.1. Abordare teoretică	24
1.1.1. Rolul infrastructurii verzi-albastre în structura urbană.....	24
1.1.2. Conservarea biodiversității și reabilitarea ecologică.....	25
1.1.3. Aspecte legislative și normative privind protecția spațiilor verzi urbane.....	25
1.1.4. Cerințe tipologice de proiectare și dezvaluirea conceptelor de baza.....	27
1.1.5. Analiza experienței internaționale de proiectare la tematica proiectului.	
Proiecte analogii	27
1.2. Demers urbanistic	32
1.2.1. Scheme situaționale.....	32
1.2.2. Ridicarea topografică.....	33
1.2.3. Fotofixarea terenului existent.....	34
1.2.4. Scheme studiului urbanistic și concluzii	36
1.2.5. Propuneri de intervenție (scheme).....	41
1.2.6. Planul general cu amenajarea a teritoriului și plan trasare	47
1.3. Conceptul și noutatea propunerii de proiect	53
1.3.1. Compoziția și silueta	53
1.3.2. Soluții spațial-volumetrice (pod, mobilier urban, iluminatul artificial și nocturn, coș de gunoi, suport velo, tabele informative).....	54
1.3.3. Materiale și texturi (armonizarea cu mediul înconjurător)	59
2. COMPARTIMENT PROIECTAREA SPAȚIILOR VERZI.....	61
2.1. Studiul de fundamentare	62
2.1.1. Condiții hidrologice și pedologice.....	62
2.1.2. Analiza climei și rusticitate.....	63
2.1.3. Analiza expunerii solare a sitului	65
2.1.4. Inventarierea vegetației existente	66
2.2. Propunerea conceptului peisager	70
2.2.1. Alegerea stilului de amenajare.....	70
2.2.2. Integrarea vizuală în peisajul urban și natural.....	70

					UTM 0731.5 005 ME		
Mod.	Coala	№ document.	Semnat.	Data			
Elaborat.		Nichiforova Svetlana			Amenajarea și valorificarea spațiului verde aferent Văii Visternicenilor, or. Chișinău		
Conducator.		Vița Ana					
Consultant.		Gropa Tatiana					
Contr. norm		Andronovici Diana					
Aprobat		Platon Liliana					
					Litera.	Coala	Coli
						13	96
					UTM FUA APASV-221		

2.3.	Proiectarea vegetației (asortimentul vegetal propus).....	71
2.3.1.	Compoziția vegetală a fragmentului proiectat.....	72
2.4.	Planul de întreținere și sustenabilitate	74
2.4.1.	Calendar de lucrări - plan de gestiune anual.....	74
2.4.2.	Programe de înlocuire și regenerare a plantelor.....	74
2.4.3.	Măsuri de combatere a dăunătorilor și bolilor.....	75
3.	COMPARTIMENT SISTEMATIZAREA VERTICALĂ	77
3.1.	Contextul topografic și relieful terenului	78
3.1.1.	Studiul topografic (pante, curbe de nivel, zone de defilare)	78
3.1.2.	Impactul reliefului asupra proiectului (accesibilitate, drenaj, stabilizarea terenului)	79
3.1.3.	Elemente existente (denivelări naturale, structuri artificiale preexistente) și Infrastructura propusă	79
3.2.	Principii și strategii de sistematizare verticală	81
3.2.1.	Terasamente, taluzuri și platforme (pantă, nivelare, zone de odihnă)	81
3.2.2.	Ziduri de sprijin și scări (materiale, ergonomie, integrare peisagistică)	82
3.3.	Managementul apelor pluviale și drenajul	83
3.3.1.	Colectare și dirijare a apelor (rigole, canale, bazine de retenție)	83
3.3.2.	Soluții de infiltrare și suprafețe permeabile	84
	CONCLUZII	86
	BIBLIOGRAFIE	90
	ANEXE	95

INTRODUCERE

					UTM 0731.5 005 ME			
Mod.	Coala	Nº document.	Semnat.	Data				
Elaborat.	Nichiforova Svetlana				Amenajarea și valorificarea spațiului verde aferent Văii Visternicenilor, or. Chișinău	Litera.	Coala	Coli
Conducator.	Vița Ana						14	96
Consultant.	Gropa Tatiana					UTM FUA APASV-221		
Contr. norm	Andronovici Diana							
Aprobat	Platon Liliana							

Actualitatea și importanța temei abordate.

Amenajarea și utilizarea rațională a zonelor verzi urbane reprezintă una dintre prioritățile dezvoltării durabile a orașelor moderne, în contextul intensificării proceselor de urbanizare și al impactului antropic asupra mediului natural. Din cauza schimbărilor climatice crește necesitatea păstrării și restaurării teritoriilor naturale capabile să mențină echilibrul ecologic, să îmbunătățească microclimatul și să formeze un mediu urban durabil.

Ca oraș, Chișinău s-a format pe malurile râului Bîc, care a jucat mult timp un rol important în dezvoltarea așezării, determinând structura urbanistică și direcția de urbanizare a acesteia. Prezența resurselor de apă a influențat în mod direct dezvoltarea orașului, contribuind atât la organizarea structurii urbane, cât și la formarea unor condiții favorabile pentru locuire..

Unul dintre afluenții râului Bîc este râul Hulboaca. Văile cursurilor de apă mici, inclusiv valea Hulboaca, constituie elemente importante ale structurii naturale a orașului, contribuind la conservarea biodiversității, la reglarea microclimatului și la crearea de spații de agrement.

Valea Visternicenilor din municipiul Chișinău reprezintă un teritoriu cu un potențial peisagistic și ecologic semnificativ, caracterizat printr-un relief variat, prezența unui curs de apă și o vegetație naturală valoroasă. Din punct de vedere istoric, această zonă face parte din peisajul natural de la marginea orașului și a fost utilizată în trecut în principal în scopuri agricole și gospodărești, ceea ce a contribuit la formarea structurii teritoriale actuale și a relațiilor dintre spațiul construit și cel natural.

Cu toate acestea, în prezent, această zonă se confruntă cu o serie de probleme, precum amenajarea teritorială inefficientă, degradarea solurilor în anumite zone, lipsa unei infrastructuri adecvate, poluarea intensă și utilizarea insuficientă a resurselor naturale disponibile, ceea ce sporește riscurile ecologice urbane și are un impact negativ asupra sănătății fizice și emoționale.

Actualitatea lucrării constă în propunerea de strategii de organizare și reabilitare a zonei, orientate către crearea unui spațiu public multifuncțional, sigur și accesibil, care să favorizeze interacțiunea socială, activitățile recreative și conservarea biodiversității locale. În același timp, proiectul contribuie la consolidarea rețelei verzi urbane și la îmbunătățirea interacțiunii dintre mediul construit și cel natural.

Scopul și obiectivele ale proiectului de absolvire.

Unul dintre aspectele esențiale ale reabilitării corecte a spațiilor verzi îl constituie conservarea biotopului local și a biodiversității. Crearea unui spațiu accesibil și deschis tuturor celor care doresc să se recreeze atât fizic, cât și emoțional. Totodată, proiectul este orientat spre formarea unui spațiu public contemporan, capabil să integreze funcțiile recreative, ecologice și

					UTM 0731.5 005 ME	Coala
Mod.	Coala	№ document.	Semnat.	Data		15

sociale, devenind parte a unui sistem urban unitar. Anume aceasta reprezintă scopul principal al proiectului de diplomă privind amenajarea parcului urban Valea Visternicenilor.

Pentru realizarea scopului propus au fost stabilite următoarele obiective:

1. Analiza dezvoltării istorice a teritoriului și a materialelor cartografice de arhivă, care reflectă formarea parcului;
2. Analiza stării existente a teritoriului, a particularităților sale naturale, urbanistice, funcționale și juridice;
3. Identificarea principalelor probleme ale sitului și a factorilor care limitează utilizarea eficientă a acestuia;
4. Asigurarea legăturii dintre zona rezidențială și cea de parc prin intermediul unui tunel pietonal proiectat, precum și organizarea sistemului de circulații pietonale, ciclabile și auto;
5. Crearea unui mediu sigur și accesibil prin consolidarea versanților, amenajarea iluminatului și integrarea elementelor necesare de protecție;
6. Formarea unor spații recreative, sportive și educaționale, orientate către diferite categorii de vârstă;
7. Analiza vegetației existente și selectarea unui sortiment de specii arboricole, arbustive și erbacee, adaptate condițiilor naturale ale teritoriului, capabile să contribuie la reabilitarea zonelor degradate și la creșterea valorii ecologice și estetice a spațiului;
8. Elaborarea unor soluții pentru gestionarea apelor pluviale și filtrarea acestora prin intermediul vegetației;
9. Crearea unui lac artificial cu insulă, care va funcționa ca refugiu și habitat protejat pentru ornitofauna locală;
10. Amenajarea unor noi platforme de belvedere, valorificând potențialul peisagistic al teritoriului.

În rezultat, proiectul presupune formarea unui mediu natural-recreativ coerent, capabil să contribuie la creșterea valorii ecologice și sociale a parcului Valea Visternicenilor.

Argumentarea alegerii sitului

Ca obiect al proiectului de diplomă a fost aleasă partea sudică a parcului urban Valea Visternicenilor, cu o suprafață de 11 ha. Alegerea sitului este determinată de potențialul

					UTM 0731.5 005 ME	Coala
						16
Mod.	Coala	Nº document.	Semnăt.	Data		

semnificativ al teritoriului, precum și de actualitatea problemei integrării peisajelor naturale în structura urbană contemporană a municipiului Chișinău, capabile să răspundă necesităților actuale ale utilizatorilor și să contribuie la dezvoltarea durabilă a orașului.

Situl este amplasat în sectorul Rîșcani, pe adresa Circului 33, în imediata apropiere a cartierelor rezidențiale și a arterelor principale de circulație, precum bulevardul Renașterii Naționale, străzile Tudor Vladimirescu, Bogdan Voievod și str-la 2 Pietrăriei. În apropiere sunt amplasate obiective publice precum Circul de Stat din Chișinău, școala de arte Valeriu Poleakov, Substația AMU Rîșcani, centrele comerciale Decor Parc, etc. Teritoriul ocupă o poziție importantă în sistemul spațiilor verzi urbane și, totodată, reprezintă un coridor natural format de valea cursului de apă Hulboaca.

Un factor suplimentar în alegerea sitului a fost existența unor scenarii deja formate de utilizare a teritoriului - activități sportive, trasee de plimbare și utilizarea recreativă de către locuitorii cartierelor adiacente, ceea ce demonstrează interesul față de acest spațiu și potențialul său de dezvoltare ulterioară. În urma cercetării s-a constatat că parcul Valea Visternicenilor dispune de un potențial considerabil pentru a deveni un spațiu public urban confortabil și atractiv.

Determinarea problemelor

La nivel global, problema schimbărilor climatice și a formării insulelor de căldură devine una dintre principalele cauze ale degradării calității mediului urban, ceea ce accentuează necesitatea păstrării teritoriilor naturale în interiorul orașelor și limitării intervențiilor antropice haotice în structura acestora.

Municipiul Chișinău nu face excepție de la aceste tendințe globale, iar Valea Visternicenilor reprezintă un exemplu concret al problemelor cu care se confruntă spațiile verzi urbane în condițiile unei presiuni antropice crescânde.

În primul rând, una dintre problemele principale o constituie ocuparea ilegală a unor terenuri din cadrul spațiului verde public (Fig.1.1). Pe anumite sectoare ale văii sunt amplasate zone destinate activităților de grădinarit și construcții locative individuale, a căror prezență afectează integritatea peisajului natural și împiedică formarea unui sistem coerent de spații publice. De asemenea, o parte semnificativă a teritoriului este ocupată de terenul de baseball, care în anul 2002 a fost transmis asociației „Liga de baseball și softball pentru copii din mun. Chișinău” în folosință temporară, iar în anul 2022 a revenit în proprietatea municipalității Chișinău [1]. Cu toate acestea, stadionul rămâne în prezent închis, neîngrijit și inaccesibil publicului larg.

					UTM 0731.5 005 ME	Coala
Mod.	Coala	№ document.	Semnat.	Data		17

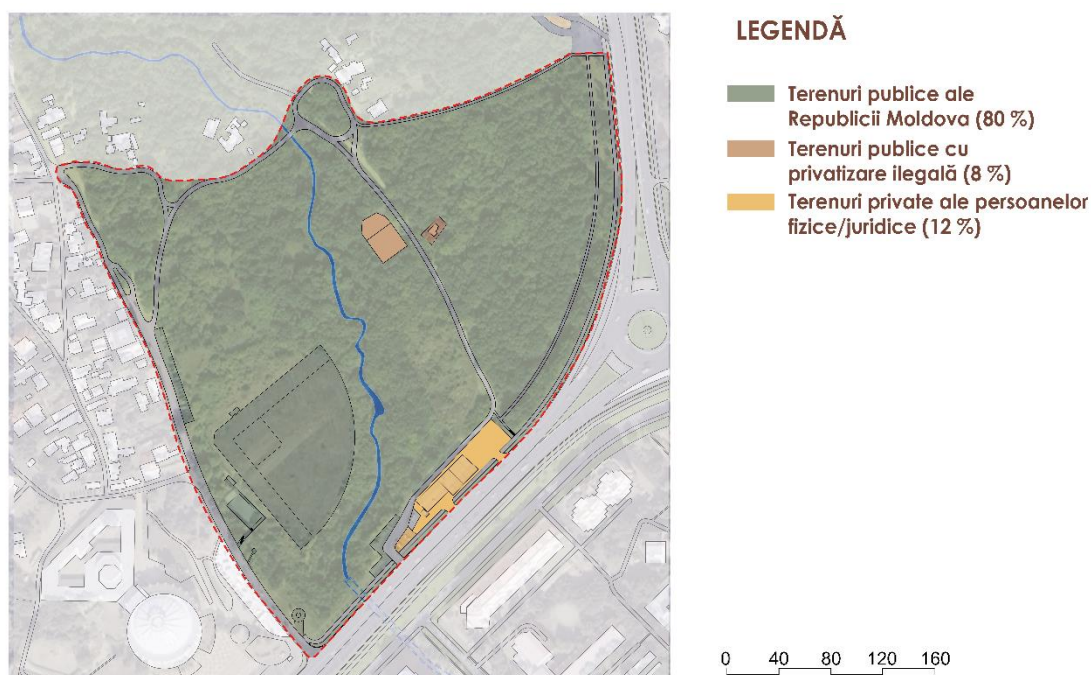

Fig. 1.1. Schema juridică a sitului existent. Sursa: elaborata de autor

Un astfel de mod de utilizare a teritoriului contribuie la fragmentarea mediului natural și generează un impact antropic suplimentar asupra ecosistemului sitului.

În al doilea rând, o problemă importantă o reprezintă lipsa unei organizări funcționale coerente a teritoriului. Spațiul este utilizat într-un număr limitat de scenarii : ca traseu de tranzit, zonă sportivă și de către proprietarii terenurilor amplasate în parc.

În al treilea rând, o problemă semnificativă rămâne conexiunea insuficient dezvoltată dintre parc și infrastructura existentă. Pe teritoriul sitului lipsește un sistem organizat de trasee pietonale, un număr suficient de poduri peste râu care să conecteze cele două maluri, precum și elemente de orientare și semnalistică. Totodată, infrastructura pietonală pentru persoanele cu mobilitate redusă este slab dezvoltată.

De asemenea, o atenție deosebită atrage starea reliefului. Diferențele semnificative de nivel și prezența versanților abrupti creează dificultăți de circulație și sporesc riscul de accidentare, în special în zonele care nu sunt echipate cu elemente de protecție.

O altă problemă o reprezintă existența unor sectoare degradate, cu strat de sol afectat, cauzate de impactul antropic și de utilizarea gospodărească anterioară a teritoriului. În anumite zone sunt vizibile urme de depozitare a deșeurilor și distrugerea locală a stratului vegetal.

În ciuda valorii naturale a teritoriului, potențialul acestuia este valorificat doar parțial în prezent. O mare parte a spațiului rămâne neorganizată și este percepută mai degrabă ca o periferie urbană abandonată decât ca o zonă recreativă propriu-zisă. Lipsa unei amenajări

coerente reduce atractivitatea teritoriului pentru locuitori și contribuie treptat la accentuarea proceselor de degradare a mediului natural.

Analiza SWOT

Puncte forte:

- relief natural pronunțat, cu diferențe de nivel de aproximativ 22 m;
- prezența râului Hulboaca;
- prezența diferitor specii de păsări caracteristice văilor naturale și zonelor de coastă;
- existența masivului forestier și a unei vegetații arboricole valoroase;
- amplasarea în imediata apropiere a zonelor rezidențiale;
- existența punctelor de belvedere cu perspective panoramice asupra văii;
- existența unor scenarii deja formate de utilizare a teritoriului.

Puncte slabe:

- lipsa unui sistem organizat de conexiuni pietonale;
- număr insuficient de poduri peste râu;
- relief complicat și prezența versanților periculoși;
- existența unor zone degradate cu strat de sol afectat;
- lipsa iluminatului și a elementelor de orientare;
- fragmentarea teritoriului ca urmare a utilizării ilegale a unor sectoare;
- prezența speciilor invazive de arbori pe teritoriul parcului.

Oportunități:

- formarea unui mediu orientat spre conservarea biodiversității;
- crearea unui traseu natural-recreativ continuu;
- reabilitarea ecologică a albiei râului și a zonei riverane;
- crearea unui element acvatic artificial care să compenseze secarea sezonieră a râului;
- conectarea celor două părți ale sectorului pentru persoanele cu mobilitate redusă;
- integrarea parcului în sistemul spațiilor verzi ale municipiului Chișinău;
- crearea unor noi spații publice și educaționale;
- dezvoltarea infrastructurii pentru circulația pietonală și ciclistă;
- amenajarea unei zone sportive publice;

					UTM 0731.5 005 ME	Coala
Mod.	Coala	Nr document.	Semnat.	Data		19

- atragerea unui număr mai mare de utilizatori prin elemente neobișnuite de amenajare.

Amenințări:

- degradarea continuă a mediului natural;
- intensificarea proceselor de eroziune pe versanți;
- poluarea teritoriului cu deșeuri menajere;
- creșterea presiunii antropice asupra sitului;
- utilizarea neautorizată în continuare a unor sectoare ale teritoriului;
- pierderea caracterului natural al văii în lipsa unei amenajări complexe;
- secarea râului în perioadele de secetă;
- inundarea zonelor joase în urma ploilor abundente și de lungă durată;
- acte de vandalism.

Analiza realizată a demonstrat că teritoriul Valea Visternicenilor dispune de un potențial natural și recreativ ridicat. Prezența râului Hulboaca, a masivului forestier, a reliefului expresiv și a punctelor panoramice creează o bază favorabilă pentru amenajarea unui spațiu public contemporan în structura orașului.

Totodată, situl se află într-o stare parțial degradată. Lipsa unei infrastructuri bine organizate, relieful dificil, utilizarea ilegală a unor sectoare și conectivitatea insuficientă a spațiului reduc considerabil calitatea mediului și limitează posibilitățile de utilizare deplină a parcului de către locuitori.

Rezultatele obținute confirmă necesitatea unei amenajări complexe a teritoriului, orientată nu doar spre îmbunătățirea condițiilor de recreere, ci și spre păstrarea caracterului natural al văii, reabilitarea stării ecologice a sitului și formarea unui mediu urban confortabil.

Studiu istoric

Teritoriul Văii Visternicenilor este strâns legat de evoluția istorică a satului Visterniceni, atestat documentar încă din secolul al XV-lea. În anul 1437, aceste pământuri aparțineau pisarului Mihail Oțel (funcție administrativă în cancelaria medievală moldoveană), iar ulterior, în anul 1517, o parte din moșie a fost achiziționată de boierul Ieremia Visternicul. Denumirea localității derivă din titlul de „visternic”, funcție importantă în cadrul statului medieval moldovenesc, responsabilă de administrarea vistieriei și a finanțelor [2].

					UTM 0731.5 005 ME	Coala
Mod.	Coala	Nr document.	Semnăt.	Data		20

De-a lungul timpului, terenurile au trecut în proprietatea mai multor boieri și instituții monastice, reflectând dinamica social-economică specifică perioadei feudale. În anul 1772, o parte a moșiei a fost achiziționată de boierul Constantin Rîșcanu, de la numele căruia provine ulterior denumirea sectorului Rîșcani [3].

Importanța istorică a zonei este susținută și de descoperirile arheologice realizate în perimetrul văii și în zonele adiacente. Au fost identificate urme de locuire aparținând culturii Sântana de Mureș-Cerneahov (secolele II-IV), precum și complexe arheologice situate pe versanții văii, ceea ce confirmă existența unor așezări umane încă din perioade foarte timpurii. Aceste descoperiri demonstrează faptul că valea râului a reprezentat încă din antichitate un teritoriu favorabil pentru locuire, datorită prezenței apei, reliefului protejat și condițiilor naturale favorabile dezvoltării comunităților umane [4].

Inițial, Visterniceni a funcționat ca o localitate separată în apropierea orașului Chișinău, alături de alte așezări precum Buiucani, Vovinceni și Ghețioani (Fig. 1.2). În procesul dezvoltării urbane, aceste localități au fost integrate treptat în structura orașului, devenind în timp cartiere ale acestuia. Pe măsura extinderii așezării, teritoriul Visternicenilor a depășit limitele inițiale și s-a dezvoltat inclusiv pe malul opus al râului Bîc (Fig. 1.3). Valea râului a avut un rol important în organizarea teritoriului și în formarea relațiilor dintre spațiile locuite și cadrul natural existent.

Începând cu secolele XIX-XX, zonele aflate de ambele părți ale râului au început să fie percepute ca parte a aceluiași spațiu urban. În ciuda transformărilor urbane, denumirea „Visterniceni” s-a păstrat până în prezent în memoria colectivă și în toponimia orașului, reflectând continuitatea istorică a teritoriului și legătura acestuia cu dezvoltarea Chișinăului.

Valoarea istorică a văii este importantă nu doar prin prisma trecutului său, ci și prin rolul pe care îl poate avea în prezent. În condițiile urbanizării accelerate și ale pierderii treptate a identității locale, păstrarea memoriei istorice și a particularităților naturale ale teritoriului devine tot mai importantă. Spațiile precum Valea Visternicenilor permit păstrarea legăturii dintre oraș și istoria sa naturală, oferind posibilitatea perceperii evoluției urbane în relație directă cu peisajul existent.

În același timp, integrarea valorii istorice în structura spațiilor publice contemporane contribuie la formarea unei identități urbane mai puternice și la creșterea interesului față de patrimoniul local. Astfel de teritorii nu reprezintă doar zone verzi sau spații de recreere, ci păstrează urmele dezvoltării istorice a orașului și relația dintre comunitate și mediul natural. Astfel, Valea Visternicenilor reflectă o evoluție istorică complexă, în care cadrul natural și cel antropizat s-au modelat reciproc, contribuind la configurarea actuală a peisajului urban.

					UTM 0731.5 005 ME	Coala
Mod.	Coala	Nr document.	Semnat.	Data		21

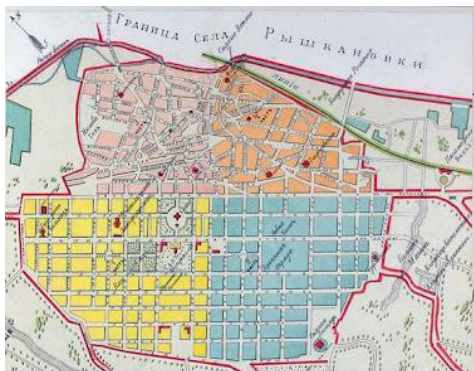

Fig. 1.2. Harta Chișinăului cu indicarea părților orașului, a construcțiilor arhitecturale și a denumirilor străzilor (sec. XIX) [3]

Fig. 1.3. Harta Chișinăului istorico-geografică al Chișinăului medieval pe baza integrării planului de hotărnicie din anul 1800 și a planului orașului din anul 1817 [4]

					UTM 0731.5 005 ME	Coala
Mod.	Coala	№ document.	Semnat.	Data		22

BIBLIOGRAFIE

					UTM 0731.5 005 ME								
Mod.	Coala	№ document.	Semnat.	Data	Amenajarea și valorificarea spațiului verde aferent Văii Visternicenilor, or. Chișinău				Litera.	Coala	Coli		
Elaborat.	Nichiforova Svetlana											89	102
Conducator.	Vița Ana								UTM FUA APASV-221				
Consultant.	Gropa Tatiana												
Contr. norm	Andronovici Diana												
Aprobat	Platon Liliana												

1. Știri.md. Două terenuri de lângă Circ, întoarse în posesia municipalității după 18 ani [online]. 2022 [citat 15 mai 2026]. Disponibil: <https://stiri.md/article/social/doua-terenuri-de-langa-circ-intoarse-in-posesia-municipalitatii-dupa-18-ani/>
2. EȘANU, Andrei, EȘANU, Valentina. *Chișinăul de altădată (1436-1812): studiu monografic, corpus de documente și alte materiale*. Chișinău: Prut Internaț., 2021. 616 p. ISBN: 978-606-761-032-1.
3. COLESNIC, Iurie. *Chișinău: Enciclopedie*. Chișinău: Museum, 1997. 569 p. ISBN 9975-906-16-8.
4. MUSTEAȚĂ, Sergiu, CORDUNEANU, Alexandru. *Identitățile Chișinăului*. Chișinău: Arc, 2016. 277 p. ISBN 978-9975-137-48-5.
5. PINTO, Luís V., INÁCIO, Miguel, PEREIRA, Paulo. Green and Blue Infrastructure as Nature-Based Solutions for Urban Sustainability. In: *Oxford Open Infrastructure and Health* [online]. 2023 [citat 15.05.2026]. Disponibil: <https://academic.oup.com/ooih/article/doi/10.1093/ooih/ouad004/7322050>
6. FORGACI, Cătălin. *Integrated Urban River Corridors* [online]. Delft: A+BE | Architecture and the Built Environment, 2018 [citat 15.05.2026]. ISSN 2753-2410. Disponibil: <https://aplusbe.eu/index.php/p/article/view/336>
7. PETRIȘOR, Alexandru-Ionuț, HAREA, Olga, TACHE, Andreea-Valentina, MUNTEANU, Alexandru, POPESCU, Oana-Cristina, ANDRONOVICI, Diana, PETRIȘOR, Liliana-Elena. Using Geospatial Information Tools to Plan Green Infrastructures in Response to Climate Changes: Examples from Bucharest, Romania and Chișinău, Moldova. In: *Urban Science* [online]. 2025, vol. 9, nr. 3 [citat 15.05.2026]. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Using-Geospatial-Information-Tools-to-Plan-Green-Infrastructures-in-Response-to-Climate-Changes-Examples-from-Bucharest-Romania-and-Chisinau-MoldovaUrban-Science.pdf
8. PETRIȘOR, Alexandru-Ionuț, HAREA, Olga, TACHE, Andreea-Valentina, MUNTEANU, Alexandru, POPESCU, Oana-Cristina, ANDRONOVICI, Diana, PETRIȘOR, Liliana-Elena. Deciphering Green Infrastructure Patterns in Eastern Europe: Focus on Bucharest, Romania and Chișinău, Republic of Moldova. In: *Present Environment and Sustainable Development* [online]. 2023, vol. 17, nr. 1 [citat 15.05.2026]. Disponibil: <https://pesd.ro/articole/nr.17/nr.1/pesd2023171022.pdf>
9. CRIVOI, Angela. Evaluarea calității aerului atmosferic din spațiile verzi ale municipiului Chișinău [online] [citat 15.05.2026]. ISSN 1857-3517. Disponibil:

					UTM 0731.5 005 ME	Coala
						90
Mod.	Coala	Nº document.	Semnat.	Data		

- https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Evaluarea%20calitatii%20aerului%20atmosferic%20din%20spatiile%20verzi%20ale%20municipiului%20Chisinau.pdf
10. Studiu privind ornitofauna urbană din municipiul Chișinău [online] [citat 15.05.2026]. ISSN 2537-6284. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/7-14_10.pdf
 11. SOCHIRCĂ, Natalia, SÎTNIC, Victor. Avifauna biotopurilor acvatice din orașul Chișinău. In: *Abordarea O Singură Sănătate pentru Securitatea Sănătății Globale*. Conferința națională cu participare internațională, ediția a III-a, 20-21 noiembrie 2025, Chișinău [online]. Chișinău, 2025 [citat 15.05.2026]. Disponibil: <https://repository.usmf.md/handle/20.500.12710/32460>
 12. MOGÎLDEA, V. Aspecte privind fitoremedierea calității apei râurilor mici [online] [citat 15.05.2026]. Disponibil: https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/186880
 13. Constituția Republicii Moldova. Art. 37 [online] [citat 15.05.2026]. Disponibil: https://presedinte.md/app/webroot/Constitutia_RM/Constitutia_RM_RO.pdf
 14. Legea nr. 591 din 23.09.1999 privind spațiile verzi ale localităților urbane și rurale [online] [citat 15.05.2026]. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=141075&lang=ro
 15. Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434 din 28.12.2023 [online] [citat 15.05.2026]. Disponibil: <https://www.chisinaugaz.md/storage/files/Legislatie/01102025-1410-NS/Cod%20434-2023%20RO.pdf>
 16. NCM B.01.05:2017 [online] [citat 15.05.2026]. Disponibil: <https://ednc.gov.md/wp-content/uploads/2023/06/NCM-A.01.05-2018.pdf>
 17. Landlab - Laboratorio de Paisajes [online] [citat 15.05.2026]. Disponibil: <https://landezine.com/landscape-architects/landlab-laboratorio-de-paisajes/>
 18. Landscaping of the Someș River - Landlab [online] [citat 15.05.2026]. Disponibil: <https://landlab.es/en/landscaping-of-the-somes-river/>
 19. IFLA Europe. Landscape Architecture Lab - Category B Realised Projects Executive Summary [online]. 2020 [citat 15.05.2026]. Disponibil: https://iflaeurope.eu/assets/youthimg/2020_Landscape_Architecture_Lab_Category_B_Realised_projects_Executive_summary.pdf
 20. Ilawa Forest by Landscape Architecture Lab [online] [citat 15.05.2026]. Disponibil: <https://landezine.com/ilawa-forest-by-landscape-architecture-lab/>

21. Lina Community [online] [citat 15.05.2026]. Disponibil:
<https://lina.community/projects/2449f551-3fdc-4a8e-9228-9d90507a0f2a/>
22. Studio Ossidiana. The Birds Palace [online] [citat 15.05.2026]. Disponibil:
<https://www.studio-ossidiana.com/the-birds-palace>
23. Pinterest [online] [citat 15.05.2026]. Disponibil: <https://pin.it/7y1t1S20O>
24. Parks of Calgary. Ethical Birdwatching Tips & Where to Go in Calgary [online] [citat 15.05.2026]. Disponibil: <https://parksofcalgary.com/ethical-birdwatching-tips-where-to-go-in-calgary/>
25. Shaw Local News Network. Metra underpass connects Lombard's downtown, improves station safety [online]. 2015 [citat 15.05.2026]. Disponibil:
<https://www.shawlocal.com/2015/06/03/metra-underpass-connects-lombards-downtownimproves-station-safety/aqrsj02/>
26. MMCITÉ. Portiqua [online] [citat 15.05.2026]. Disponibil:
<https://www.mmcite.com/ro/portiqua>
27. Platek. FONT - LED aluminium bollard light [online] [citat 15.05.2026]. Disponibil:
https://www.archiproducts.com/en/products/platek/led-aluminium-bollard-light-font_748818
28. Quinbin. Coș de gunoi triplu pentru colectare selectivă [online] [citat 17.05.2026]. Disponibil: <https://www.mmcite.com/ro/quinbin#qb610-615>
29. Directiva 2008/98/CE din 16.10.2025. [online] [citat 17.05.2026]. Disponibil:
<https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2008/98/oj/eng>
30. Legea nr. 209 privind deșeurile din 29.07.2016. [online] [citat 17.05.2026]. Disponibil: <https://faolex.fao.org/docs/pdf/mol179370.pdf>
31. Bay City. Bike Rack. [online] [citat 17.05.2026]. Disponibil:
<https://www.bimobject.com/ru/formssurfaces/product/bay-city-bike-rack?software=archicad>
32. Studio Città LECTERN. Tabel informativ. [online] [citat 17.05.2026]. Disponibil:
https://www.archiproducts.com/ru/%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B4%D1%83%D0%BA%D1%82%D1%8B/studio-citta/%D0%B8%D0%BD%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0%D1%86%D0%B8%D0%BE%D0%BD%D0%BD%D0%BE%D0%B5-%D1%82%D0%B0%D0%B1%D0%BB%D0%BE-lectern_743975
33. ANSI Blog. Playground Safety and European Norms [online] [citat 15.05.2026]. Disponibil: <https://blog.ansi.org/ansi/playground-safety-european-norms/>

					UTM 0731.5 005 ME	Coala
						92
Mod.	Coala	Nº document.	Semnăt.	Data		

34. Plant Maps. Interactive Moldova Plant Hardiness Zone Map [online] [citat 15.05.2026]. Disponibil: <https://www.plantmaps.com/interactive-moldova-plant-hardiness-zone-map-celsius.php>
35. OUDOLF, Piet. Official Website [online] [citat 15.05.2026]. Disponibil: <https://oudolf.com/>
36. Ilustrație botanică [online] [citat 15.05.2026]. Disponibil: <https://www.alamy.com/stock-photo/achillea-millefolium-botanical-illustration.html>
37. Ilustrație botanică [online] [citat 15.05.2026]. Disponibil: <https://planter.bjorkan.no/plante/?sle=Calamagrostis&art=stricta>
38. Ilustrație botanică [online] [citat 15.05.2026]. Disponibil: https://leplants.ru/echinacea-purpurea/?srsltid=AfmBOoo82tiSqawk_cRFtB2aGFmVVsMZelP46dDDFf0Kf2yzRht8cfui
39. Ilustrație botanică [online] [citat 15.05.2026]. Disponibil: <https://astraflowers.com/eryngium/eryngium-alpinum-blue-star/>
40. Ilustrație botanică [online] [citat 15.05.2026]. Disponibil: <https://ca.pinterest.com/pin/gaura-lindheimeri-illustration-favourite-flowers-of-garden-and-greenhouse-v02-edward-step-1896--84161086772090991/>
41. Ilustrație botanică [online] [citat 15.05.2026]. Disponibil: https://species.wikimedia.org/wiki/Gypsophila_paniculata?uselang=ru
42. Ilustrație botanică [online] [citat 15.05.2026]. Disponibil: <https://www.redbubble.com/i/photographic-print/Helichrysum-italicum-by-Cladonia/93278940.6Q0TX>
43. Ilustrație botanică [online] [citat 15.05.2026]. Disponibil: https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D0%BE%D0%BB%D0%B8%D0%BD%D0%B8%D1%8F_%D0%B3%D0%BE%D0%BB%D1%83%D0%B1%D0%B0%D1%8F
44. Ilustrație botanică [online] [citat 15.05.2026]. Disponibil: <https://wellcomecollection.org/works/xuxhzcmaq/images?id=hsmbcwke>
45. Ilustrație botanică [online] [citat 15.05.2026]. Disponibil: https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A4%D0%B0%D0%B9%D0%BB:Perovskia_atriplicifolia_138-8441_-_clean.jpg
46. Ilustrație botanică [online] [citat 15.05.2026]. Disponibil: <https://www.gutruvel.ru/plant/374.htm>

					UTM 0731.5 005 ME	Coala
						93
Mod.	Coala	Nº document.	Semnăt.	Data		

47. Ilustrație botanică [online] [citat 15.05.2026]. Disponibil:
<https://in.pinterest.com/pin/blackeyed-susan-vintage-botanical-flowerfloral-wall-art-prints--200128777186453809/>
48. Ilustrație botanică [online] [citat 15.05.2026]. Disponibil:
<https://oldprintshop.com/product/160401>
49. Ilustrație botanică [online] [citat 15.05.2026]. Disponibil:
<https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:459557-1>
50. Ilustrație botanică [online] [citat 15.05.2026]. Disponibil:
<https://theoldmapshop.com/products/1922-orpine-livelong-frogs-stomach-sedum-telephium-vintage-antique-print-by-lindman-botanical-flower-book-plate-271-green>
51. Ilustrație botanică [online] [citat 15.05.2026]. Disponibil:
<https://mymediterraneanangarden.com/plants/stipa-tenuissima/>
52. Ilustrație botanică [online] [citat 15.05.2026]. Disponibil:
<https://www.pinterest.com/pin/394416879847186628/>
53. ALLAWAY, Zia. Gardens Illustrated. An ultra cool new garden designed by planting maestro Piet Oudolf on a former poultry farm. [online]. 2026 [citat 17.05.2026]. Disponibil: <https://www.gardensillustrated.com/gardens/country/berkshire-garden>
54. TEYLOR, Elise. The Beautiful Perennial Gardens of Piet Oudolf, the World's Greatest Living Landscape Designer. [online]. 2023 [citat 17.05.2026]. Disponibil: <https://www.vogue.com/slideshow/piet-oudolf-at-work-phaidon-book>